

PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL L'inventari ha catalogat fins al moment deu elements del patrimoni cultural immaterial ebrenc

RIQUESA

El patrimoni cultural immaterial ebrenc és ric i divers, fruit de la condició de territori fronterer de les TE

tots

CURSES DE PRAT DE COMTE

BALL DE MANTONS D'ULLDECONA

ELEMENTS CATALOGATS A L'INVENTARI DE PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LES TERRES DE L'EBRE

CONREU DE LA VINYA

Catalogada en l'àmbit de les *Activitats productives, processos i tècniques*, el conreu de la vinya s'estenia antigament per les Terres de l'Ebre, tot i que actualment es concentra sobretot a la Terra Alta, on "articula i estructura el sistema econòmic i productiu de la comarca". El territori es transforma i s'organitza segons les necessitats de conreu i els temps exigits pel seu treball. El conreu de la vinya a la comarca està datat del s. III abans de Crist.

FESTA MAJOR EN HONOR A SANT DOMINGO DE RASQUERA

Catalogada en la categoria de *Creences, festes, rituals i cerimònies*, la festa major de Rasquera se celebra al voltant del 4 d'agost i conté elements com el romiatge fins a l'ermita que caracteritzen i donen identitat a la celebració local, però a la vegada conté elements i activitats que també es reproduïxen a altres poblacions i defineixen l'esquema festiu comú del territori: pubilles, quintos, música, ball, gegants, jotes, jocs tradicionals...

BALL DE MANTONS D'ULLDECONA

El ball de Mantons d'Ulldecona també està catalogat a la categoria de festes i se celebra el primer dilluns de les festes majors a la plaça de l'Església. L'esdeveniment comença a preparar-se durant tota la setmana anterior i hi té especial importància la indumentària: els hòmens, vestits de pagès i les dones porten faldilla i mantó de Manila, un element que adquireix una gran importància. És un dels actes més participatius de les festes.

LA LLEGENDA DE LA CUAFERA

En la categoria de la *Tradicció oral* s'ha catalogat la llegenda de la cuafera, un dels elements del bestiar del seguici festiu de Tortosa. La cuafera té dos llegendes associades: una la presenta com un animal mitològic (tor-tugà marina) que apareix al Fangar i és atrapada pels pescadors i la segona llegenda parla també d'un animal mitològic que, en aquest cas, viu en una cova a prop de Bitem.

LES BIRLES

Catalogades en l'àmbit de les *Representacions, escenificacions, jocs i es-*

ports tradicionals, les birles és un joc molt estès territorialment que ara es practica a la majoria de poblacions (hi ha una competició intercomarcal). La pràctica del joc es va recuperar a principis dels anys 80 del segle XX gràcies a l'acció dels grups locals.

EL JOC DE LA MORRA

També en l'àmbit dels *Jocs i esports tradicionals* s'ha catalogat el joc de la morra, que actualment es continua practicant a Sant Carles de la Ràpita. És un joc d'habilitat mental i sort entre dos jugadors, posicionats cara a cara, que han d'endevinar la suma del nombre de dits que hi haurà quan els dos jugadors estiren i mostren la mà amb els dits estesos.

LES CURSES TRADICIONALS DE PRAT DE COMTE

Les curses tradicionals de Prat de Comte o corregudes, tal com s'anomenen localment, són de caràcter pedestre i es desenvolupen en el context de la festa major de Sant Bartomeu. La participació i l'assistència són multitudinàries, sobretot en les curses del cresol, de taleques i de l'ou,

que són les més representatives.

LA JOTA BALLADA

La jota ballada forma part d'un tot que és la jota amb música, cant i ball. És un ball propi de les Terres de l'Ebre, tant per l'arrelament històric com pel grau d'identificació que existeix entre aquest ball i la població. De moment s'ha registrat a la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, on es va recuperar en els anys 80, però és un registre que s'anirà ampliant.

LES COQUETES DE LES TERRES DE L'EBRE

Les coquetes són una pasta dolça i seca (farina, ou, sucre i sagí o oli) que forma part del receptari festiu de molts pobles de les Terres de l'Ebre.

L'AURORA DE LA FATARELLA

S'ha catalogat en l'àmbit de les *Manifestacions musicals i sonores*. Es tracta d'un cant de caràcter religiós que s'interpreta a la Fatarella amb motiu de la Mare de Déu de la Misericòrdia. Un grup de persones recorre els carrers a les 06.30 h per cridar a l'oració.

que l'inventari "pot contribuir a desenvolupar l'emprenedoria local amb la recuperació d'antics oficis o en l'àmbit del turisme etnogràfic". A més a més, han començat a treballar en el projecte *La gent gran torna a l'escola* a Mas de Barberans, en què els xiquets, a través del consells dels antro-

pòlegs de l'IPCITE, investiguen sobre tot el patrimoni que els envolta, sobretot l'artesanía de la pauma. També han iniciat un projecte de dinamització de les associacions de dones perquè hi contribuïsquen i aporten informació sobre el patrimoni immaterial que coneixen. "Aquest projecte ens

permet fer difusió i enriquir l'inventari i, alhora, contribuïm a la dinamització social del territori". També estan treballant el material didàctic perquè a les escoles es pugui treballar el món dels gegants i els nans. "L'inventari està pensat per a la salvaguarda del patrimoni", explica Ber-

toemeu, i una de les seues aplicacions és també la recuperació d'elements en perill d'extinció. Fins ara, el treball dels antropòlegs s'ha centrat en començar a catalogar i inventariar tots els elements. Actualment n'hi ha 10 de registrats, però els antropòlegs confien en presentar nous resultats l'abril vi-

ent, quan farà un any que es va començar a treballar. "L'inventari està pensat per fer-se en dos anys", que és el temps de durada del projecte, però Bertomeu adverteix que segurament caldrà més temps per recollir el ric patrimoni cultural immaterial ebrenc. ■